

Door J.J. Cremer. 1860

DE BETUWSCHE NEEF.

I.

EEN HAAGSCHE FAMILIE OP REIS.

Wij hebben het genoeg u mijnheer en mevrouw van Middellesse voor te stellen.

Zoo als gij ziet, mijnheer is een net, klein en mager persoontje met zeer gedistingueerde manieren; zijn haren en kleine bakkebaarden krullen zeer fraai, en zijn handen mogen aristokratisch blank genoemd worden. Op straat draagt mijnheer altijd gekleurde glacés. ZE. heeft een „wezenlijk allerlieste” betrekking bij Finantiën; van zich zelven heeft hij ook nog een weinigje; somwijlen doet hij eens een kleinigheidje in de effecten.. enfin; en van mevrouws kant.. enfin, enfin. Nietwaar, charmant wonen in den Haag, vooral digt bij 't Bosch; 's zomers heel plezierig; maar ook een mooie tuin, o allerliet!

Mevrouw van Middellesse, geboren Zilver is wezenlijk een bekoorlijk vrouwtje. Ofschoon een beetje kleiner dan mijnheer haar echtgenoot, heeft zij toch meer voorkomen. In haar kring — zeer gedistingueerd ofschoon in de hofstad

misschien van den vierden rang — heet zij een knappe vrouw, en vooral, ja vooral wanneer men in aanmerking neemt dat ze gedurende haar twaalfjarig huwelijksleven, aan mijnheer van Middelnese zes Middelnesejes heeft geschonken. Allerliet lieve kinderen; drie jongetjes en drie meisjes.

Gij ziet het, „mijnheer en mevrouw zijn reisvaardig. Voor 'teerst sedert haar huwelijk is mevrouw — zoo als de gemeene wereld dat noemt, — „zonder platte kinderen”; de jongste is bijna twee jaren oud, en zonder bezwaar heeft zij dus aan den wensch van haar „lieve” gehoor kunnen geven om eens met hem een heel klein tourtje naar Cleve, en Keulen, en den Drachenfels, en dan door Gelderland terug naar huis te maken.

Wij verzekeren u voor de kinderen is heerlijk gezorgd; de vier jongsten gaan naar Grootma van Middelnese op de Prinsengracht, en de drie oudsten blijven met de zeer vertrouwde gouvernante-bonne, benevens een uitmuntend domestieken-personeel in de ouderlijke woning „aan de Bosch-kant.”

Het portier der vigilante wordt door den huisknecht zachtjes toegedaan; twee van de kinderen huilen — omdat ze niet meê mogen; mevrouw huilt ook — omdat ze weg heeft gewild, en kijkt nog eenige malen door 't achterglasmaakje, zonder evenwel van hare liefjes iets te zien. De huisknecht keert met de meiden in de keuken terug; pakt Saar de dikke, die „schei uit” zegt, in zijn armen; drukt Lien 't fijne nuffje, die „foei” zegt, een zoen in den hals; springt boven op de tafel en roept: „'t Hek van den dam! Saar, flensies van avond!” en Saar zegt: „Stil maar, stil maar,

je zult 't goed bij me hebben ;” en Lien krijgt weer 'n zoen en zegt : „Malle jongen , loop heen !”

O heer ! zegt de lezer.

Neen , och neen , laat de echtelieden stilletjes reizen ; ze zeggen in de keuken niets meer dan 't geen mijnheer en mevrouw zoo dikwijls gezegd hebben : „Je wilt wel eens vrij wezen.”

Mijnheer en mevrouw van Middelnesse genieten waarlijk nu ze eenmaal op reis zijn , want ziet ge , ze zijn wel vatbaar voor natuurschoon ; op reis ben je zoo ongedwongen , de kinders zijn best bezorgd , om den anderen dag krijgen ze , poste restante , berigt : alles in orde ; Cleve o allerliet !

't Is ons voornemen niet om het echtpaar op hun „togt door Duitschland !” — zoo als mijnheer zegt — te vergezellen. Wij verhalen alleen dat ZE. , onder het bestijgen van den Drachenfels , met een glimlagchen verklaarde , dat men op reis zoo heelemaal sans gêne wordt , want kijk , dat hij zóó maar met zijn bloote handen op den ezel zit.

De stoomboot die het echtpaar naar Nederlandschen bodem terugvoert , nadert Gelderlands hoofdstad.

Mijnheer en mevrouw van Middelnesse zitten boyenop , onder het zeil , en drinken om zeven ure , in plaats van thee een kopje koffij , — nog zoo Duitsch !

„Waar ligt dan dat B. toch ?” vraagt mijnheer met een gelaatsuitdrukking alsof hij zich de kantoorkaart van het Koninkrijk der Nederlanden in haar volle grootte voor den geest haalt.

„B. , wel op den weg naar Nijmegen , in de Betuw ,” ant-

woordt mevrouw, „zoo'n beetje terzijde. We kunnen dan een rijtuig nemen, weetje; och, en je zult ze er ijselijk mee vergulden. Papa plagt indertijd zooveel met hem op te hebben; ik weet wel, toen was ie zoo'n jongen van een jaar of twintig, en pa zei altijd: *Cousin*.”

„Maar — hij bestond je toch niet in den bloede?” vraagt mijnheer.

„Dat is te zeggen — neen — of eigenlijk ja”, antwoordt de gade „nog zoo'n beetje: zijn vader was een halve broer van mama.”

„Zoo, dan toch 'n halve, je zegt 'n kruideniers-zaak, niet waar?”

„Ja, maar heel in 't groot, en land en vee; en boter en kaasmakerij. Ma had altijd haar boter van neef; ook later toen pa al van daar naar Utrecht beroepen was.”

„Nu, wat mij betreft 't kan me niet schelen”, herneemt de man, doch, nadat hij langzaam zijn koffij heeft opgeslurpt voegt hij er bij: „Maar — je hadt mij nooit gezegd dat die neef Janssen ook kruidenier is.” Mevrouw krijgt een kleurtje en antwoordt:

„Toch heus niet expres; maar schatje, zijn haas en patrijsjes die smaakten je elk jaar bijzonder; waarlijk, 't is een goed mensch! en B., zie je, ik ben er geboren, 't was pa zijn eerste gemeente, en — ik heb er nog zwak voor.”

Onder het zeil der stoomboot werd de zaak verder bepraat. Na in Arnheims omstreken de „mooije partijen” te hebben bezigtigd, zou men neef Janssen te B. een bezoek brengen. Mijnheer schreef het volgende briefje dat bij aankomst te Arnhem terstond op den post zou besteld worden:

Zeer Geachte Heer en Neef!

Aangezien wij ons, na een Duitsch reisje, nog eenige dagen in deze environs denken op te houden, zoo wenschten wij u en uw geëerde familie een bezoek te brengen. Indien u zulks convenieert wilden wij daaraan gaarne Donderdag e. k. gevolg geven. Intusschen moet u zulks niet in het minste derangéren; alles sans gêne.

In de hoop u alzoo geen belet te doen, noeme mij met de meeste hoogachting, na minzame groete,

Zeer Geachte Heer en Neef!

Arnhem, Hôtel:

Le Soleil.

Maandag.

Uw zeer Dw. Dienaar en Neef:

C. VAN MIDDELNESSE.

Toen de echtelieden den anderen dag van een rijtoertje in hun logement terugkeerden, werd hun door den kellner met den sleutel van hun No., een franco brief overhandigd; die brief luidde als volgt:

Geachte Heer en Neef!

Het zal zoowel voor mijn als voor mijn goeije wijf een groote eer zijn de familie eens hier bij ons in B. te zien. Het treft nog al bijzonder goed op Donderdag want Vrijdags gaai ik geregileerd naar Arnhem met de markt, en Sanne-kee zegt ook, dat het goed komt van wegens dat we juist een groote ham op schotel

J. J. GREMER.

6

hebben , en van complimenten zijn we niet thuis , hoor.
Na de vrindelijke complimenten en ook van Sanne-Kee
aan Mevrouw onze nicht , verblijve Uw Dienstvaardige
Heer en Neef :

G. JANSSEN en echtgenoot.

B. den 8 Julij 18 ..

P. s. In haast.

Toen mijnheer van Middelnese over den schouder van
zijn echtgenoot heen den brief had gelezen , zag de laatste
toevallig in den spiegel dat Z.E. glimlachte , waarom ze goe-
lijk aanmerkte : „Ziet ge — in haast , maar anders een
mooije letter ; precies als op de adressen wanneer hij den
haas en de patrijzen zendt.”

II.

BIJ DEN GELDERSCHEN NEEF.

Na een „allerlieste rid” over den breeden dijk van Arnhem op Nijmegen, en vervolgens zijwaarts af, over een flinken grindweg, bereiken de echtelieden van Middellnesse tegen den namiddag het dorpje B., waar de jeugd, die juist naar de middag-school gaat, het mooie rijtuig aangaapt, het voor een groot deel begeleidt, en op de vraag van den koetsier: waar mijnheer Janssen woont? zonder te antwoorden lacht en goechelt; elkaar naar voren duwt; den een den ander op den rug springt, tot dat er eindelijk een is, die, na de herhaling der vraag, met den vinger wijzend het bescheid geeft: „Gunds, achter 't huus van Nol Peters.”

In weerwil van deze niet zeer volledige aanduiding, bereikt de open barouchette eindelijk de woning van den grosier-kruidenier-wethouder-vetweijer Janssen, van den vierkanten man met het rondroode aangezigt, die, terwijl hij de pet van zijn hoofd ligt, het portier opent, en met een: „Welkom nêf en nicht, bijzonder mooi weertje harrejen-

nig!" mijnheer en mevrouw van Middelnese in het uitstapen behulpzaam is.

De schooljeugd blijft het „groote spul" aankijken, en, nadat die „heer met de mavrouw" binnen den winkel zijn, volgen zij nog een eindwegs de barouchette, waarvan de koetsier door Janssen met de woorden is ingelicht: „Voar ie maor 't hekke in, kameroad; achter oan de schuur. 'k Hét beste kleefer op dêl."

Weinige minuten later zitten de voorname gasten vis à vis van hun Geldersche verwanten in de pronkkamer der laatsten.

't Is er waarlijk zoo min niet. Mevrouw ziet het met welgevallen. Mijnheer maakt bij zich zelve de reflectie dat het hier toch inderdaad ijselijk bourgeois is, terwijl de vrouw van Janssen — een gulle, welgevormde, gezonde Juffer-boerin — voor deze gelegenheid van boven tot beneden in 't zondagspak, en vuurrood van de eere die haar en haar huis wedervaart — gedurig, ja ja, zegt, en dat de familie 't moar veur lief mot nemen, met de betuiging alweder, dat 't mooi weertje is. Mevrouw van Middelnese van hare zijde verzekert, dat zij het wezenlijk allerlietst vindt om haar en haar man zoo af te wachten, en dat ze blij is nu eens kennis te kunnen maken, en — dat de jufvrouw... n i c h t wil ze zeggen ook kindertjes heeft, nietwaar? vier als ze zich wel herinnert?

Jufvrouw Janssen die aan haar echtvriend plegtig heeft moeten beloven om zoo veel mogelijk goed Hollandsch te spreken — en dat ook reeds in practijk heeft gebragt — roept in 't volle besef van haar moeder-waarde:

„Wát! mein ie vier? mins, 'k hèt 'r zeuven!"

Mevrouw van Middelnese is door dien uitval een weinig verschrokken, en haar verbazing is bijzonder natuurlijk; trouwens zij heeft er zes, en, waar twee vrouwen met haar beiden dertien kinderen bezitten, daar ontbreekt het, — ook zelfs hier bij goedwillige afdaling van de cene, en van ronde openhartigheid der andere moeder — niet ligt aan discours. Het kroost der gastvrouw is naar school toe, de twee kleinsten — sloopen 'n bietje.

Neef Janssen die intusschen wil toonen dat hij zijn wereld zoo wel als zijn Hollandsch verstaat, trekt een blaadje, waarop zich twee karafjes en vier glazen bevinden, naar zich toe en terwijl hij het eene karafje vat, zegt hij tot den Hollandschen neef:

„Lust uwe dat ook in den Haag? zuivere bitter! Prebier 'tmoar is.”

Van Middelnese bedankt; hij bedankt wezenlijk; heus hij vindt het allerlietst, maar hij drinkt nooit, nooit iets.

„Dan zou'k oe man niet wezen,” zegt de Betuwnaar; „we hebben hier af en toe 'n drupke van noode; uwe mot niet noar mien kijke,” vervolgt hij, „ik neem 't altijd tien minuten véúr 't êten, en wellui voor ons, we hebben 't êten al achter de knoopen.”

„Och kom...” zegt de Hollandsche neef die iets leegs gevoelt, en zich toch meent te herinneren, van een „ham” in den brief te hebben gelezen.

„Kee sting er op dat we wachten zouwen tot gellui... uwe d'r waren,” herneemt Janssen, die 'n heele toer met zijn Hollandsch heeft omdat hij 't ook nooit meer sprak, alleen slechts wanneer hij in den jagttijd op 't kastêl at; „maar” vervolgt hij, „ik zei, loawwe stil onze gang goan,

— 't was met de kinders, zie je — dan kuwwe best op z'n Hollandsch nog éns êten. Vader plagt altie... tijd te zeggen : êt zooveul, da'j van veur af aan weer beginnen kunt."

„A juist," zegt de heer van Middelnesse, „maar dat is waarlijk al te veel moeite voor- voorre mevrouw...."

„Mein ie Kee...!" valt Janssen haastig in: „juffer as te blief, of nicht; we mevrouwen hier niet; allinnig op 't kastêl."

„Ja juist, nicht wil ik zeggen," hervat de Hagenaar — en tot zijn gade: „Nietwaar Emilie, dat is waarlijk al te vriendelijk om voor ons nóg eens diner te houden....? heus, we hadden geen behoefte. We hebben te E. nietwaar, nog een broodje gebruikt?"

„O hé ja," antwoordt de gade die letterlijk rammelt, „u hadt dat niet moeten doen."

„Allemaal gekheid!" roept Janssen, „a'j 'n stuk vleis... vleesch op de vurk hebt, dan zu'j wel bieten, en lus j'et niet, óók goed; de jongens weten er weg mee. Toe Kee, loop is noar de keuken en zie of ze de eerdappels hoast goar hebben."

Kee had al lang naar de keuken gewild, en — loopt. Bij afwezigheid zijner wederhelft, stelt Janssen al zijn Hollandsche welsprekendheid in 't werk, om nicht tot het gebruiken van een glaasje dubbele annies te verlokken. „Goed voor de frissigheid," betuigde Janssen, „'t was nog van de letste kroamhistorie; St. Jan 'n joa... jaar geleejen."

Mevrouw is tot Janssens blijdschap niet onverbiddelijk, en zelfs mijnheer — die heus nooit iets drinkt — zit in 'teinde, even als zijn wederhelft, met een ten boorde toe gevulden wijnroemer dubbele annies, vóór zich.

Janssen zal dan — veur de gezelligheid — nog 'n klein drupke bitter nemen; „Nóg èns êten: nóg èns bitter!”

Tijdens de afwezigheid der gastvrouw vernemen deechtelieden dat neef Janssen volstrekt van geen fratsen houdt; dat ie niet ligt iets presentieren zal as ie 't niet kwiet wil wêzen; dat ie graag het dat ze hum Rijsche wien schenken; dat ie 'n afgestamden hêkel oan achterbaksigheid het; en doarum Jan Taks — zien buurman, niet luchten of zien kan; Jan Taks het ze achter den mouw zitten — weetje, hier; mooie woorden, en knooijen in 't geniep. De echtelieden vernemen: dat hij — Janssen — onder de ersten van 't derp wordt geteld, moar, dat ie doarom 't heu.... hoofd niet in den nek sleet; „zie-je, zelfs as ik minderman tegenkom, dan doe ik zóó” zegt de spreker, en hij ligt de pet — die hij gewoon is ook binnen 's huis op te houden — even van 't hoofd; „moar,” vervolgt hij alweder: „wat niet war.... werken wil, die het den duuvel oan Janssen gezien; tegen de knappe arbeijer, doar zeg ik tegen,” en hij ligt weder zijn pet op: „Kom binnen, zeg ik, goa... gaat 'r zitten zeg ik, en we proaten as vrinden; zie je, 'n mins is 'n mins!” Nog verder vernemen mijnheer en mevrouw van Middelnese — die natuurlijk neef Janssens principes door jawels en dergelijken hebben gehuldigd — dat de Betuwnaar zes en veertig mergen land onder de ploeg het, en zestien koeijen en veertig ossen in de weijes lopen; dat er achter 't huu....huis 'n groote karsenbongerd is en dat de loate knappers net giesteren zouwen geplukt wêzen, moar — dat ie gezeid had: we zullen ze loaten, dan kunnen nêf en nicht uut den Hoag is zat en genogt êten.

Geen tien minuten later ligt er een hagelwit, ofschoon

wel wat krap laken door nicht Janssen zelve over de tafel gespreid. De huisvrouw heeft de diepe borden al tellend : da's nêf, da's nicht, da's Janssen en da's ikke, er mede op nedergezet; naast ieder bord links : 'n vurk, regts : 'n lêpel. Aan 't bovineinde der tafel legt ze nog een hoopje van 't eerste, aan 't benedeneinde een hoopje van 't laatste soort zilver neer. Een bruin-roode deerne in profonds werkendags-gewaad, met den rooden halsdoek zeer luchtig over den boezem, en verder onder den gestreept die-metten borstrok gespeld, treedt met een : „g'en dag soam!” de kamer binnen, en zegt, terwijl ze een grooten ronden schotel midden op de tafel plaatst: „Hier hei'j de soep, z'is heit, heur.”

„Doar hewwe 't bloazen veur geleerd,” zegt Janssen, en tot de gasten : „Schuuf bij as te blijft.”

De deerne is vertrokken; de gasten hebben zich nader bij de tafel gezet; Janssen drukt het binnenst van zijn pet tegen het aangezigt, en jufvrouw Janssen doet haar oogen digt en laat het hoofd op den linker schouder zakken.

Mijnheer van Middelnese legt de blanke hand tegen zijn voorhoofd en bedekt er ten halve zijn oogen mee; het linkeroog kan nog genoeg zien, en het ziet : dat mevrouw al biddend met haar fijn geborduurd zakdoekje haar bord afveegt, en, dat er een trek om haar mond speelt als of ze wil zeggen : „Foei ondeugd, je moest ook niet kijken.”

De maaltijd neemt een aanvang. Janssen noodigt de gasten om zijn voorbeeld te volgen, en terwijl het Geldersche echtpaar met hun lepels de soep over den rand van den grooten schotel binnen hunne borden werkt.... aarzelen de Hagenaars, maar volgen ten laatste inderdaad het

gegeven voorbeeld. Janssen beweert bij 't haastig opslorpen: dat die soep niks kienderachtig smoakt, — en terwijl hij ten tweede male zijn bord vult, voegt hij er bij: „Kee weet 't wel, en wat mien belangt, i k heb gezeid: ze motten geen honger lie... lijen, heur ie. Tast toe nêf en nicht, z'is verrechtig niet schroal; toe: soep is moar buukvulling.”

„O z'is keurig!” zegt mevrouw van Middelnese, ofschoon ze haar al te vet vindt, maar toch, H.E. had honger.

„Délie! Délie!” betuigt mijnheer, en de verkwikkende spijs doet hem zoo'n goed dat hij waarlijk vrede met dat soort van menschen krijgt, en — dan zoo vrij zal wezen nog *tant soit peu* te nemen.

Wij zullen het viertal rustig hun middagmaal laten gebruiken, Janssen even graag alsof het zijn eerste was. Na de soep verscheen er een groote bak, met kruimige dampende aardappels gevuld; daar tegenover „flankte” de huisvrouw een dito schotel met groote boonen, die, zoo als Janssen beweerde, geen zuigelingen woaren, maar: stonden en de moag! De groote ham van een „eigen slagts” verken, vet as modder,” formeerde met een diepen bak, waarin zich aan groote dobbelsteen gesneden en hard gebraden stukjes rundvleesch bevonden, benevens de gezegde schotels die met de boonen en aardappelen gevuld waren, een kring, in welks midden een groote sauskom was neder gezet.

Janssen die maar gedurig bleef verklaren dat hij van geen fratsen en van geen nooijen hield, liet intusschen even als zijn wederhelft, geen stil oogenblik voorbij gaan, zonder zijn gasten tot toetasten te dwingen, en wierp nu eens den neef eenige sneden ham op 't bord, en drong dan

weder zijn nicht — die heus genoeg had — om eenige dobbelsteenen vleesch naar zich toe te halen, met de vergunning: „A'jt niet lust, loat moar liggen.”

Hier nêf, drink is; 't is wie... wijn van 't joar 48 't beste wa'k in huus heb.”

Mijnheer en mevrouw werden rood van 't eten!

In 't einde daar gaat de deur open, en, mét de deerne van den rooden halsdoek, die weder een grooten bak in de handen draagt; een bak waarin de riestenbri is, stuift ook een zestal kinderen de kamer in.

Daar had je 't leven! — „Dag voader, dag moeder!” „Wie zin dat?” — „Zin ze dat uut den Hoag?” — „Êt gellui nog ens?” — „Kriegen we ook wat?” — zoo vraagden de knapen en meisjes, en ze vroegen nog een heele boel meer, terwijl de ouders vermaanden en bevolen, dat ze g'en dag mosten zeggen; dat dát nêf en nicht woaren uut den Hoag, waar de Keu... Koning woont; dat Willem zien schriefboek is most loaten zien, waar de meister zoo dukkels: „uitmuntend” op schreef; dat Mieke d'r neus most afvêgen, en eindelijk, dat ze stil noar buuten mosten goan, met de belofte: „dan krieg ie allemoal riestenbrij. Vort jongens!” Daar stormden ze heen.

„Allerlieste kindertjes! zoo ongedwongen, zoo sans gêne,” verzekert mijnheer.

„En zoo gezond zien zij er uit!” merkt mevrouw aan; „de buitenlucht is toch maar alles!” (De kindertjes van mevrouw kregen les aan huis, omdat ze met dat schoolgaan, vooral 's winters, zooveel kou opdeden).

„Ze kriegen noar beheuren wat ze willen, en ze kunnen doen noar beheuren wat ze willen!” zegt Janssen: „moar

— gehoorzaam da's één; en geen streeken da's twee. Kom nêf nog 'n glêske!"

„Nee heus niet, ik zou bepaald de hoogte krijgen. Merci, merci!"

„Wat merci!" roept Janssen en schenkt in, en de neef drinkt het glas uit en krijgt niet de hoogte.

Wat de rijstenbrij betreft ze moest en zou geproefd worden. Nicht Janssen verlangde, in alle nederigheid, toch een goedkeurend woord voor haar nageregt, en geen wonder — ze had er drie pinten vet van room aan ten koste gelegd.

„As Mei-botter!" zegt Janssen, en mijnheer en mevrouw halen diep adem, en — terwijl zij met hun respective vorken in de rijstenbrij-porties, welke hen waren opgeladen, pikken en figuurtjes maken, om er dan weder eens even mee naar den mond te wippen, betuigen zij dat nicht veel te veel omslag heeft gemaakt, en dat ze waarlijk verlegen zijn met.... met....; maar heus, dat ze anders nooit zulke rijstenbrij geproefd hebben!

Neef Janssen lacht van plezier dat zijn gasten zoo óver en óver tevreden zijn en zegt: „Joa, al zin we Bêtuwslui we weten nog wel wat onze gasten toekomt. Ku 'j 't niet op!" voegt hij er bij, „loat moar liggen we zulle danken, en dan — noar den bongert om kersen te êten, tot dat moeder de koffij goar het."

Dat mijnheer en mevrouw juist niet extra veel trek in knappers hadden, vinden wij zoo vreemd niet, maar Janssen, die den boom voor heurlui gedisteneerd had, zei aan Kees den arbeider: dat ie plukken most wat ie kon in 'n tienponds mande, die most ie moar zetten in de koets van de lui, onder de veurbank.

Terwijl het viertal in bedevaart naar de dorpskerk trok, — aangezien mevrouw zoo graag eens op pa's eersten preekstoel wilde klimmen — was het dat Janssen, niet zonder een gevoel van eigenwaarde, aan zijn gasten de gronden wees die hem in eigendom toe behoorden. Met innig genoegen vernam de Geldersche neef hoe fraai, en hoe énorm, en hoe allerliest alles gevonden werd.

Van de bedevaart te huis gekomen, moesten de Haagsche vrienden nog even een blik in „'t verkeschot" slaan.

„Hoe lief die kleine biggetjes!"

„Wat zeg ie van onze verkes!" zegt jufvrouw Janssen, waarna zij met een potlepel op 't schot klopt en vrij luide: „truus, truus, truus," roept. De logge varkens springen overeind, en de boerin verzekert der dame, dat ielke zeuge tot tien keujes gift.

Het Hollands der echtelieden Janssen was van lieverlede heelemaal zoek geraakt.

Weder zit men om de tafel binnen de pronkkamer; de koffij is aangerigt, dat heet: een groote krentenmik staat naast een dito zonder krenten, omringd van een schaaal met ronde beschuit, een halve kaas, een groote kluit boter, benevens een saucijsworst op een aaval te wachten. Uit de kraan der groote kan vloeit driftig het bruine vocht in de kopjes: half koffij, half room.

Of er al genooïd word, waarlijk men kan niets, of althans maar zeer weinig gebruiken. Zelfs Janssen gelooft dat 't nog wat vroeg is, omdat ie hoast niks geen trek het.

Nu was 't oogenblik daar om eens 't een en ander van Holland te vernemen.

„Hebben ze nog al schik met de menisters tegenwoordig?"

vraagt Janssen. „Is 't woar dat ze zooveul muute hebben um dubbeltjes van de koamers te kriegen? Heur is,” voegt hij er bij op gewigtigen toon: ik bemuui me weinig met de polletiek, moar, ielk mins het zien begriep, en zie, dan begriep ik: dat ielk stel neije menisters 'n oarige slomp duiten kost, en, a'j ze moar stillekes oan 't ruur liet, da'j dan 'n oarige som in 't loadje zou houwe; 't zou er” besluit hij, „niet slechter um goan, went, alle verstand kumt niet in' en umzien.”

Mijnheer van Middelnese is het volkomen eens, en beweert zelfs, dat hij er niets op tegen zou hebben om — al was 't maar vijf jaartjes — minister te spelen; dan pensioen!” zegt hij ten slotte, en knipt met zijn oogen.

De Betuwnaar geeft zonder omwegen te kennen, dat nêf uut den Hoag, as ie't um de duiten dee, zien man niet zou wêzen; waarop de Hagenaar spoedig betuigt, dat hij 't zoo niet bedoeld heeft en dat hij ook niet gelooft dat het er iemand om doen zou, maar — énorm veel werkzaamheden; 't loon verzoet den arbeid.

Dit laatste stemt Janssen volmondig toe, terzelfder tijd dat mevrouw van Middelnese aan hare nicht verzekert; Jawel, dat de koning er precies zoo uitziet, precies als op de guldens en rijksdaalders.

De schoonheden van het vorstelijk 's Gravenhage met zijn museum en andere bezienswaardigheden, benevens het heerlijke bosch, waar 's zondags en 's woendags muziek is, worden door den Haagschen neef ten zeerste geroemd. Janssen en de vrouw hebben er schik in, zoo oarig as nêf d'r over proaten kan. De neef praat waarlijk allerliest, en — nadat Janssen heeft gezegd, dat ie 't spul van z'n lêven nog wel is wou

zien moar, dat ie zien mond wel af kan vëgen umdat 'r toch nooit van kommen kan; nadat mijnheer nog vele redenen vernomen heeft waarom 't niet mogelijk was, betuigt ZE. dat het anders zeer aardig zou wezen, en wezenlijk, dat hij 't allerlietst zou vinden.... en nicht.....? heus! wanneer zij 't eenvoudige voor lief wilde nemen, dat ze dan stellig eens komen moet.

„Krek! krek! um de schoai is weerum te hoalen!” lacht Janssen. „Met sint juttemis as de kalver op 't ies dansen, heur ie. Nee, dat stuurverke zou al roar motten loopen as Janssen hê! hê! in den Hoag kwiem!”

Jufvrouw Janssen lacht ook. Mevrouw — aangenaam door van Middelnasses goedheid verrast — trekt haar gelaat in een zeer inviterenden plooi. Het aangezigt van den Haagschen neef drukt diepe teleurstelling uit: wanneer er inderdaad bezwaren zijn, wil hij niet bij zijn invitatie persisteren, maar anders, een man als mijnheer — neef Janssen, dient de residentie, en altans de zee gezien te hebben. „Enfin! enfin! van harte gemeend!”

In weerwil dat de huisvrouw onaangenaam gestemd is, dewijl de neef en nicht zonder iets van haar ruuting-maal te gebruiken — welke laatste versnapering in dik geworden zoete melk met beschuit en bruine suiker bestaat — willen vertrekken, maakt het Haagsche echtpaar zich nu weldra tot de afreize gereed; ze zullen toch al laat in de stad terug komen.

Blieven!!? —

Onmogelijk! ze moeten morgen naar de residentie terug. Hun kinderen verlangen zoo zeer en — zij zelven..!

Da's natuurlijk!

Eenige minuten later heeft er een hartelijk afscheid plaats. Duizende bedankjes voor de allerlieste ontvangst!

„Niks te danken! Moar is weer kommen heur ie, — hier, wacht!” — en mevrouw die al in ’t rijtuig zit, ontvangt een énorm pak op haar schoot, alsof ’t een pompoen is. —

„’n Mikske!” zegt de gastvrouw, veur de kienders; ’k het ’r veur gezurgd dat ie ’n moand of wat varsch kan blieven.”

„Wel foei, da’s al té!” zegt mevrouw.

Mijnheer, alvorens in het rijtuig te stappen, drukt nog eens regt vertrouwelijk neef en nichts handen, en voegt er gemödelijk bij: „Nu we zien je toch eens!”

„Joa joa, hier a’j weerum kumt;” lacht de dikke neef. De koetsier ziet achterom, en vraagt: of ’t klaar is?

„Ja,” zegt mijnheer. De eerste legt de zweep over de paarden; de Haagsche vrienden wisselen met de Geldersche, die, omringd van eenige hunner telgen voor de deur staan, nog: vaarwels! en dergelijken, en, terwijl de barouchette door het dorp rolt, duikt mijnheer weldra in het wagenkussen met den uitroep: „Hé wat een dagje!”

„Toch lief! toch hartelijk!” zegt mevrouw, die voor een andere uitlegging beducht is.

„O! onbegrijpelijk!” roept de echtgenoot, „die menschen zouden compleet alles voor je doen; ’t is bourgeois, overladen, ja, maar ik mag dat wel eens. Mijn hemel, welk eten! Ma foi, wat een mik!”

Mevrouw van Middelnese is geheel verrukking dat Charles het ernstig meent. De familie waar ze vroeger juist niet zoo heel veel van gesproken had, was meêgevallen...!

„Nietwaar, de types van Geldersche gulheid? en weetje — fortuin; ja.... fortuin!”

„Allerliest-lieve mensen!” besluit de echtvriend en geeuwt, en sluit de oogen, en droomt: dat hij een moeder van tien biggen op de vork heeft.

III.

STAND EN PARTIJ.

't Is ruim drie jaren geleden dat mijnheer en mevrouw van Middennesse het allerliest-lieve dagje bij neef en nicht Janssen te B. hebben doorgebracht. De echtelieden zijn sedert het vorige jaar van „de boschkant” naar een „minder frequent gedeelte van de stad” gaan verhuizen, omdat.... omdat het huis wat te klein werd, en twee van de kinderen school gaan, en de school zoo ver af is, en — onder ons: omdat mijnheer voorleden zomer een leelijken klap door een mislukte effecten-speculatie heeft gekregen, en de lieve betrekking eigenlijk heel weinig geeft, en een ruime woning die veel minder huur doet — zij het dan ook verder van 'theerlijke bosch, — nu wel zoo verkieslijk voor de zuchtende beurs is.

Intusschen, men woont op die stille gracht zeer naargevoegen, zeer zeer naar gevoegen; geen bezoeker komt er, of hij verneemt zulks tot twee, tot driemaal toe, en deze,

al houdt hij ook boven alles van een levendigen stand, hij kan zich dat excellent goed begrijpen, zoo volstrekt geen hinder van gerij.... zoo.... inderdaad allercharmantst!

Over acht dagen, mijn lezer, is het de tiende September, en wij doen u zulks weten dewijl de heer van Middelnesse op dien dag zijn veertigsten geboortedag hoopt te vie.... Ja ziet gij, dat woord *vieren* dát is de questie. De echtelieden, die juist bezijden hun huis een gaslantaarn hebben, zijn tegenwoordig bijzonder op het schemeruurtje gesteld, iets dat ze beiden aan den boschkant abominable vonden. Met die gaslantaarn was 't ook heel iets anders.

Ze zitten te schemeren en mijnheer zegt na eenige oogenblikken van stilte:

„Parole d'honneur, Emilie, er op gesteld ben ik niet.”

„Quant à moi.” zegt zijn gade, terwijl zij de schouders ophaalt, „maar,” laat zij er spoedig op volgen, „we hebben zoo niets geen pretext; we komen overal.....” na eenige oogenblikken van stil gepeins als ontwakend: „Nee, we kunnen 't niet laten!”

„'t Is moeilijk!” zegt mijnheer.

„Nancy Lassale plaagde laatst nog,” herneemt mevrouw, „dat ik den tienden September wel als vroeger magnifique voor den dag zou komen, „vooral nu je die ruime zaal in je nieuwe huis hebt,” voegde zij er bij, en liet er zachtjes op volgen: „Hê, heerlijk een dansje!”

„Er heeft dan toch niemand begrepen, dat we uit een andere oorzaak dan die van weelde, naar deze afgelegen kazerne verhuisd zijn,” vleit zich mijnheer van Middelnesse, en hij mompelt iets later: „Maar die kosten, die kosten!”

„Ja 't is waar.....” zegt mevrouw „maar denk eens wat praatjes.....” en mijnheer ofschoon hij nog ter loops eens herinnert van hoe weinig ze tegenwoordig moeten rond komen, hij begrijpt toch ten laatste, dat ze voor hun fatsoen, de partij moeten geven.

IV.

EEN BEZOEK-ING.

Vijf dagen na het genomen besluit zitten de echtelieden aan de ontbijttafel. Er wordt aan de huisdeur geschild. Eenige minuten later komt de meid binnen en berigt, dat er een man is, die naar m'nheer vraagt.

Hoe zijn naam is?

De meid moest maar zeggen, iemand die m'nheer wel kon, uit Gelderland — „nog al dik, met 'n rood gezigt!”

Mijnheer van Middelnese wordt ook rood, want, terwijl de lezer aan zekeren neef uit B. denkt, heeft mijnheerslechts het beeld van zijn Zutphenschen wijnkooper voor oogen, en in diens handen ziet hij een rood lederen portefeuille, waaruit een rekening ten bedrage van $\pm$ tachtig gulden wordt te voorschijn gehaald. „Ik ben... we zijn... Och die man is zoo langdradig! — Sientje, niet thuis... hoor, niet thuis.”

Den vorigen dag had Sientje een vreeselijk standje met haar mevrouw gehad, dewijl mevrouw beweerde dat

Sientje een appel uit 't mandtje had genomen, 't geen Sientje ontkende; waarop mevrouw haar onder 't oog had gebragt hoe 't niet om de waarde van dien appel, maar om dat ake-
lige liegen was. Hoe kon men Sientje nu ooit weer gelooven!

„Versta je, niet thuis!”

„Bestig m'nheer!”

Na eenige seconden komt Sientje terug en fluistert op geheimzinnigen toon: „Dan wil ie mevrouw spreken, maar héchie! hij ziet 'r zoo uit, en voeten als modder.”

Een blik van verstandhouding tusschen de echtelieden, en mijnheer verzekert: „dat mevrouw aan haar toilet, versta-je, zich aan 't kleeden is.”

De dienstmeid ziet dat ook en verdwijnt.... Men luistert, en hoort dat de huisdeur wordt digtgeworpen. Weder verschijnt de dienstbode in de ontbijtkamer, en zegt op uiterst gemeenzamen toon: „Afgetrokken, hoorrie; maar, hij komt weerom, straks over 'n uurtje!”

O die complotjes, ze geven zoo iets regt vertrouwelijks tusschen „de lui” en „de booijen!”

Na 't vertrek van Sientje zegt Charles: dat hem die rekening, vooral met zoo'n partij, niemendal convenieren zou, maar — dat Emilie, wanneer hij zelf over een uur werkelijk niet thuis zal wezen, den wijnkooper maar een anker Bordeaux moet bestellen.

Mevrouw vindt het onaangenaam om dat bezoek alleen af te wachten; Charles is immers gewoon om bij het bezoek van den wijnkooper de loopende rekening met hem te vereffenen. Mijnheer begeeft zich naar zijn bureau, doch kiest zijn weg dóór 't achterpoortje van de binnenplaats en vervolgens de steeg; 't is wel wat om, maar enfin!

Telkens wanneer er gescheld wordt ontstelt Mevrouw van Middelnesse. Intusschen zij heeft zich gekleed en houdt zich onledig met het leggen van papiertjes waarop de namen der dessert-gerechten zijn geschreven, want het dessert komt overmorgen dadelijk op tafel. „Hier de noga in 't midden, zóó links en regts de ananassen, dan de lampen, hier de chipolata, daar de rhumgelei, Gut! daar schelt ie!”

Sientje heeft in last om „dien mijnheer, dan maar in de voorkamer te laten,” en de dienstbode brengt de boodschap: „Hij is 'r.”

Mevrouw laat zich nog een beetje wachten; in 't einde vermant zij zich en stapt — met het fatale denkbeeld van geen geld voor een rekening te hebben — naar de voorkamer.

Alvorens haar hand aan de deurkruk te slaan, aarzelt de dame, doch — daar treedt ze binnen en terwijl haar een: „Wel nicht hoe geet 't? doar hei'j me dan nou!” in de ooren klinkt, ziet zij tot haar overgroote verrassing, in stede van den wijnkooper, haar betuwschen neef, die haar de ruwe, groote hand gulhartig heeft toegestoken.

't Is niet te verwonderen dat mevrouw wat verbluft ziet en een weinig verward is.

„Wel, ben u het!...” zegt zij, „ik dacht, wel hoe vaart u?” en zij laat zich de fijne vingers door de forsche hand van den Betuwnaar drukken.

„Ik — springlêvend zoo a'j zien kunt!” is het antwoord, „'n mins roept krek zoo lang Poasch tot ie kumt, en daor bin 'k nou in den Hoag en wil dan alêvel de schoai bij ou is weerum komme hoalen en wel de complimenten van de vrouw; wa'n ding van 'n stad is dien Hoag!”

„Wel heden! wel! wel!” zegt de nicht en ze herhaalt nog wel zes maal wel! wel! en wijst naar een stoel en zegt: „U zult toch plaats willen nemen!”

De neef heeft er niemendal op tegen; hij had de familie eerst aan den boschkant gezocht, en — na hun tegenwoordige woonplaats te hebben uitgevonden, nog een uurtje kunnen rondwandelen. Janssen neemt plaats en zegt, dat hij um de verrassing zien noam niet genuumd en ook niet veur-ut had schrijven willen. Sanne-Kee had al gezeid dat nêf en nicht vreemd zouwen opkieken. Sanne-Kee hield eiges veul van verrassing, en doarum had ze dan ook weer 'n groote krintemik mee gegeven, 'n zwoare, ze lag in 't veur.... in het voorhuis.

Was het zien van den Betuwnaar in stede van den wijnkooper, voor mevrouw van Middellesse in de gegeven omstandigheden inderdaad een uitkomst geweest; nu zij vernam dat de gulhartige man, die waarlijk nog een mik had meegebracht, zoo gedwaald en nog een uur had rond moeten loopen, nu gevoelde zij, ondanks een pijnlijk iets over de bestaande verwantschap met hem, toch ook iets dankbaars, dat ze lucht geeft in een:

„Wie kon dát nu ook denken!”

Doch zie, daar gaat Ds. A de ramen voorbij.... huisbezoek!.... hij schelt!.... Sientje zal hem in de kamer laten! en — dáár zit de neef, die niet zal verzwijgen dat hij nêf is; daar zit hij met zijn vol-roode aangezigt en ros-geele haren, in zijn duffelschen jas met beenen knopen, nog altijd met zijn vreemdvormigen hoed tusschen de knieën geklemd; daar zit hij, en de pijpen van zijn blaauw-lakenschen broek zijn van onderen omgeslagen — umdat

't op stroat zoo smerrig was — terwijl de grijze wollen kousen die ten deele zichtbaar, zich in de breede riemschoenen verliezen, met de laatsten op het fraaije tapijt een droevige vertooning maken.

„Och, wil u maar liever mee naar de huiskamer gaan?” zegt de dame haastig, terwijl zij ijlings opstaat. „Ik heb.... we zullen.... we drinken daar koffij, weet u.”

Janssen begrijpt niet juist waarom hij al zoo aanstonds weder verhuizen moet.

„Wat mien schêlt ik zat hier best,” zegt hij langzaam, doch, op een herhaald en dringend aanzoek zijner nicht, volgt hij met een: „Woar mo'k dan wêzen?” de dame, die niet door de gangdeur, maar door een binnendeur met hem de kamer verlaat.

Nauwelijks heeft Janssen de huiskamer betreden, of mevrouw, vreezende dat de komst van dominé haar zal berigt worden, en Janssen daardoor de reden der vlugt uit de voorkamer vermoeden zal — verwijdert zich spoedig.

„Wat kiekt ze schichtig,” denkt de Betuwnaar, en terwijl hij de kamer in 't ronde ziet, valt zijn oog op een pampierke dat op den grond leit.

„Dat kos ik tusschentieds wel is oproapen!” meent Janssen, en hij doet het, en — willens of onwillens, hij leest:

„Mevrouw. Volgens uw geëerde orde zal ik zorg dragen dat de bestelde geregten overmorgen ter tafel zijn; voor de getruffeerde faisanten verzoek ik u kapoenen in plaats te willen nemen, aangezien ik tot heden geen faisanten ontvangen heb. Verblijve Mevrouw! Uw Dv. Dienaar Paulet. Mr. kok en pasteibakker.”

„Da's spietig,” denkt Janssen, „ha'k 'et geweten dan ha'k

best 'n poar vette kiepen mee kunnen brengen. 't Liekt hier vetpot te wêzen; 'n huus van geweld; meubeloazie niet min; heel andere stoel' as bij ons in de woonkoamer.... wat bin'k wiet van die woonkoamer weg!.... veur plezier!.... wat zal Kee 't eenig hebben..... en de kienders!! — 't Is hier 'n doodsch uitzigt op dat binnenplaatske. — 'k Wou da'k de kallekoenen bij ons op 't arf zag loopen...."

Janssens overpeinzingen verliezen zich in 't onbestemde 'k weet niet wat, maar eindelijk ja, eindelijk bromt hij vrij dof in den baard: „'k bin veur plezier in den Hoag!" dat was ie.

Ongeveer een half uur nadat mevrouw de kamer verliet, komt zij terug, en betuigt haar leedwezen dat zij u „u" zoo alleen heeft moeten laten, maar ziet u, er was iemand gekomen, die haar noodzakelijk spreken moest.

„'t Het niks te beteikenen, nicht," zegt Janssen, „zoa-zaken goan veur; en hoe geet 't oe man, en hoe moaken 't de kienders?"

Onder het zetten en schenken van een kopje koffij — „West-Injiesche!" denkt Janssen — verhaalt mevrouw al wat de neef verlangt te weten, en onderzoekt hoe „u" tot zoo'n reize heeft kunnen besluiten en wat nu eigenlijk de plannen van „u" zijn.

'n Butenkans in den olie en 't gezoanik van Sanne-Kee, dat ie nou is goan most, hadden Janssen doen reselevieren um Holland dan ook is te bekijken: „Bof regt uut noar den Hoag," besluit hij: „'k meinde nêf en nicht Middennes, die zullen wel zeggen, hoe 'k 't beste goan en wa'k 'r zien mot. Alêvel hier, hei'j vroeger gezeid, was 't meeste te kien, en zie — nou mot gelluu mien dan de weg moar is wiesen."

Mevrouw gevoelt bepaald iets draaijerigs, en verzekert na een onbeduidend discours over het smeren van een boterhammetje, en de duurte van „die boter!” dat ze maar zeer zelden uitgaat; dat zij ijselijk veel last van hoofdpijnen en van Middelnesse het tegenwoordig erg druk op 't bureau heeft, terwijl zij er bijvoegt, dat Charles met al zijne lastpostjes, ohé, haast geen oogenblik vrij is en — schouder ophalend — dat er, ja, een museum.... maar anders in den Haag toch weinig te zien valt.

Heer! dat loatste kan Janssen zich niet begriepen; en — als zijn nicht hem verder verhaalt, dat zij het alleraangenaamst zou vinden indien „u” bij ons bleef logeren, maar dat zij heus niet weet waar ze u een slaapplaats zal aanwijzen — behalve op een naar zoldervertrekje; dan denkt Janssen: „He’k van z’n leven: ’n huus as ’n kark!”

Ten slotte, bij het beleefde aanbod der nicht, dat „u” toch in alle geval dezen middag moet blijven eten, maar — heel eenvoudig, dood eenvoudig! want, entre-nous, dat zij, na zekere finantieele omstandigheden genoodzaakt zijn om zuinig, zeer zuinig te leven.... zegt Janssen: „Wel wel!” en denkt aan 't briefje van Mr. Paulet, aan faisanten en aan kapoenen.

„As’k oe overlast doe! dan kan ’k wel in ’n logement goa-gaan,” is zijn antwoord; maar:

„Heus niet; neen heus niet!”

Tot aan de t’huiskomst van mijnheer van Middelnesse geniet Janssen het fraaije uitzigt op het binnenplaatsje der residentie en bovendien het gezelschap der nicht die, wanneer Janssen van het dorp spreekt waar zij haar vroegste kinderjaren heeft gesleten, en dat haar vaders eerste stand-

plaats geweest is, daarvoor vrij wat minder sympathie aan den dag legt dan drie jaar geleden toen zij het lieve dagje er doorbragt. Ook de kinderen, die niet school gaan, hebben den Betuwnaar eenige oogenblikken hun bijzijn geschonken. Hun mama heeft met een stoute vermindering van het woordje neef de lieve bleekneusjes, die keken alsof ze vies van dien man waren, gelast om hem te vragen: „hoe vaart u,” en om eens gaauw een handje te geven.

Emieltje heeft „ajakkes” gezegd, en Lize heeft gehoorzaamd maar is met een fluisterend „bah hoe ruw!” spoedig terug geloopen, terwijl de beide andere spruiten zoo in 't oog loopend om „die gekke praat” van den man zijn aan het lagchen gegaan, dat mama sito den aftogt bevolen heeft.

De Haagsche neef is thuis gekomen — erg laat; — hij heeft op 't bureau een knipbriefje van mevrouw ontvangen. Waarlijk op 't eerste aboard weet hij niette.... wie hij 't plezier heeft van ne..... A zoo, ja juist! ja — jawel; 't is al lang geleden, maar, hij herinnert zich toch dat hij met zijn vrouw — toen ze zoo graag haar geboorteplaats wilde bezoeken, eens een achtermiddagje bij „u” heeft doorgebracht. Hij vindt het regt vriendelijk dat „u” de moeite heeft genomen van hier een bezoek te brengen, en dat.... dat het regenachtig weer blijft; wáár of „u” gelogeed is? maar — dat „u” toch stellig moet blijven eten à la fortune du pot; — Janssen kende wel Fransch al kwam hij uit de Betuw — nietwaar, omslag maken, daarvan hield men in Gelderland ook niet.

Voor de kinderen wordt het een feestdag. Mama heeft

goedgevonden dat ze alleen op de kinderkamer zullen eten. Sientje krijgt de handen ruim, want mevrouw heeft gezegd: „Sientje 'k zal zelve wel dekken, omdat mijnheer met dien man iets moet praten.”

't Geen er echter tusschen dien man en mijnheer wordt verhandeld is van zeer weinig belang, want mijnheer handelt bijna uitsluitend over het weinig belangrijke dat de residentie bezienswaardig oplevert.

„Moar de standbeelden van Willem de Zwieger te peerd en te voet?” meent Janssen.

„Ja — ah ja! die zijn niet onaardig,” zegt van Middelnesse, „ja, die moet u zien,” en — mijnheer heeft een allerlietst plan geformeerd. Ziet u, morgen is hij den geheelen dag — letterlijk den geheelen dag — bezet, hoe gaarne ook, hij zoude „u” niet kunnen vergezellen, maar straks, na 't eten, tegen den avond, dan zal hij 't genoeg hebben om de stad eens met „u” rond te gaan: 't is dan, met het gaslicht, alleraardigst op straat, en de standbeelden ziet men even goed als bij dag.

„Komaan,” vervolgt de gastheer, nadat hij even voor 't venster gestaan en — trommelend met zijn blanke vingers op een der ruiten — van Mevrouw eenige fluisterende woorden heeft opgevangen, „komaan, u moest in elk geval dezen nacht maar onder ons dak blijven; mijn avond wijd ik u gaarne, en morgen... morgen ziet u” — peinzend — „morgen heb ik misschien wel iemand, die u — och, voor een bagatel, den weg zal wijzen; ik voor mij — ja, 't is ook waar, Emilie — overmorgen vroeg moet ik afsluut — afsluut naar Amsterdam.”

Ze woaren wel wat vreemd en stief die minschen, redeneer-

de Janssen bij zichzelf, moar, ze wouwen toch doen wat ze kosten; 't was ook wat straf om zoo moar oan te kommen; zij hadden indertied geschreven. Zie, ze kosten ook niet ruuken, dat hij plan had um 'n dag of drie te blieven. Sanne-Kee hiew van verrassings, moar, ieder mins dee dat zoo niet. Um nêf en nicht nou veur 't heufd te stooten en nog ens van 'n logement te sprêken, nee, dat goeng niet; ze woaren toch vrindelik; dat briefke van die Paulet kos wel 'n oud briefke wêzen, dag of datum had 'r niet opgestoan.

„Nou nêf en nicht, dan neem ik de bretaliteit um van oe oanbod gebruu-bruik te maken,” spreek Janssen, „en as 'k oe niet genier dan za'k 'r moar rond veur uutkommen da'k 'r mergen nacht nog oan wou knoopen, um overmergen — jong dat treft oarig — met ou soam noar Amsterdam te goan!”

„O... o... welzeker!” zegt de Haagsche neef, terwijl hij vreeselijk hard zijn neus snuit, en zijn echtgenoot kan, terwijl ze haastig naar buiten ziet, om 't fatale, een glimlach niet weerhouden.

Janssen had wel 'n drupke bitter gelust — moar...

Heus, mevrouw heeft woord gehouden: er is geen de minste omslag met het eten gemaakt — al was 't haar ook inderdaad wat schriel voorgekomen en gevoelde zij bij het ter tafel brengen, vis-à-vis dien gullen man iets verlegens — Charles had 't zoo gewild, en Charles... Charles mogt ook geen last van haar bourgeoise familie hebben.

Mijnheer gaat zelf om wijn te halen; keert met een flesch terug; ontkurkt hem en schenkt:

„Heer, Emilie, nu heb je azijn...!”

„Azijn! foei! de flesschen staan links.”

Nogmaals vertrokken en wedergekommen ontkurkt van Middelnese op nieuw een flesch. Men zit, hij schenkt. — „Bier! — Hemel! u zal waarschijnlijk liever wijn drinken; maar anders, dit bier... ei proef eens...”

Janssen is er best mee tevrêje al dat 'r ook veur geen cent kerrazie in dat bier zit, en dat ie, as den brouwer hum zulk bier lêverde, zou zeggen: drink gij dat eiges.

Dat de moagen van nêf en nicht in de verloopen drie joar zin iengekrompen dat geleeft ie veur vast. Munjesmoat, de schottels zin lêg, en, nêf zeit nog wel, dat ie „veel heeft geeten.”

Na 't diner wordt de Betuwnaar verzocht om mee naar mijnheers kamer een sigaar te gaan rooken, men behoeft dan niet bij 't tafel-afnemen te zitten — gegeneerd met zoo'n meid!

„Goed nêf!” zegt Janssen, alschoon ie verlangt om is buuten te kommen.

En op mijnheers kamer rooken en praten de neven, en de Haagsche neef vindt het denkbeeld wel alleraangenaamst om overmorgen samen te reizen, doch geeft ernstig in overweging, of het niet veel geschikter zou zijn, dat u — altied u — dat u van hier op Rotterdam ging, om en passant de interessante plaatsjes Delft en Schiedam te bezoeken: „Delft, o Delft! daar heb je al je historische herinneringen, tot den trap toe waar Prins Willem de Eerste...”

„Joawel, zooveul as deur Baltesar Gerards van kant is gemoa... maakt;” vult Janssen aan. „Krek zoo, dus zou ie meinen da'k erst Delft most nemen...?”

„Zeker! heel zeker!” en van Middelnese ontwerpt inder-

daad een zeer goed reisplan, — doch Scheveningen, — Scheveningen vergeet hij.

„Moar 'k wou ook de zee zien;” herinnert de Betuwnaar. „Da's waar, da's waar ook!” welnu de cicerone die Janssen morgen zal geleiden, moet hem ook naar de zee vergezellen. Ziet u, eerst 't museum; 't paleis, dan Scheveningen, — u zoudt er kunnen eten, des noods; dan weerom; het kanaal; 't bosch; de oranje-zaal; enfin dan is u 's avonds weer thuis, kunt rustig uitslapen en den volgenden morgen met frisschen moed per eerste trein naar Delft vertrekken.”

Janssen vindt het erg spietig dat nêf 't mergen zoo druk hêt — moar 't is nou niet anders; en nù — nu de lantaarnopstekers juist hun ronde beginnen om de in schemer gehulde stad te verlichten, nu zegt Janssen: „Hê joa!” went, Middelnès hêt den veurslag gedoan, um nou moar is op te stappen.”

In den gang gekomen ontvangt de heer des huizes van het loopmeisje de tijding, dat zij de jufvrouwen Lamfer — waar nooit belet voor is — heeft binnen gelaten. Van Middelnèsse had reeds zijn hand aan den deurknop geslagen om even te zeggen dat zij uitgingen, doch haastig, alsof hij zich brandde, trekt hij de hand weer terug en fluistert den neef in het oor:

„O, foei! dan kwamen wij in 't geheel niet de deur uit; kom maar, eer men ons hoort.”

„Allo moar!” zegt Janssen, en volgt den neef buiten de woning, en bezigtigt den Haag bij gaslicht, terwijl zijn voorname geleider, met een avondhoed, die hem diep op de oogen drukt, zorgvuldig de drukke straten vermijdt, omdat — „er haast geen doorkomen aan is.”

V.

DRIE SLAAPVERTREKKEN.

Mijnheer van Middelnesse ligt in 't groote ledikant. Mevrouw zet papillotten.

— „'t Is onaangenaam , regt onaangenaam zulke familie.”

— „Maar hemel, Charles , hoe kan ik het helpen.”

— „Je hadt nooit op het dwaze denkbeeld moeten komen om zulke familie te bezoeken.”

— „Je bent immers mee geweest , en vindt ze toen allerliest lieve menschen.”

— „Gul , ja bespottelijk gul ; maar dom — weet je dom , anders zou zoo'n man niet hier zijn gekomen.”

— „Ja , Charles , 't spijt me.... enfin !”

— „Als ie 't in de hersens neemt om ook overmorgen te willen blijven , dan... dan.... dan smijt ik hem de deur uit ; of zie je , ik blijf in m'n bed liggen en kun jij met je lieve familie , alleen de partij houden.. en m'n jaardag hier vieren.”

— „Wees toch niet boos , Charles ; 't is immers niet mijn

schuld, 't is waar, Janssen had wijzer moeten zijn of althans zich een fatsoenlijker kleeding aangeschaft en zich op 't Hollandsch praten wat toegelegd moeten hebben. 't Spijt me, lieve, maar waarlijk ik kan het niet helpen, en zelfs ofschoon het mij hinderde — heb ik hem niets geanimeerd en zooveel mogelijk mijn best gedaan om hem voor kinderen en meiden onzichtbaar te houden.”

— „De heele buurt zal weten dat wij er klompenfamilie op nahouden.”

— „Nee, Charles, zelfs de meiden weten het niet, want, Sientje kon niet begrijpen dat die man, zoo als ze zeide, van nacht hier logeren moest.”

— „En 't is ook aan u, Emilie, om te zorgen dat het geheim blijft! — Gelukkig! morgen reeds vroegtijdig gaat hij op 't pad om niet voor 's namiddags terug te komen; dán naar mijn kamer en den volgenden dag, coute qui coute zal hij de reis weer aannemen. — 'k Wou wel eens weten of Smits, dien wij van avond ontmoetten, mij herkend heeft. 't Is een fatale positie Er zijn standen in de maatschappij. Met moet zijn fatsoen toch..... bewaren. Zie... je... fatsoen.... standb... beelden,..... deze... weg,... zeker. . van ijzer....”

Op een zeer nietig en pover gemeubeleerd zoldervertrekje ontdoet zich de Betuwsche neef, bij 't schijnsel van een olie-lichtje, van zijn zondagsche kleeren. Janssen geeft weinig um proal of pracht en 't kämerke is best genoeg; in die bedstee zal ie wel sloopen.

Alschoon 't hum hier bij nêf en nicht perjen niet mee is gevallen, zoo gleuft ie toch dat ze doen wat ze kunnen.

Sanne-Kee had 'r geen verstand af, moar — tegenwoordig hieuwen de minsen d'r weinig af um zoo op 't lief te worden gevallen; veural niet bij steelui, en kiek, nou hadden ze 't nog iengeschikt dat ie logeren kos; nêf was toch eiges met hum rondgewêst; 'n bietje stief en arg mundjes-moat moar anders.....

Janssen hoort gerucht; men komt den zoldertrap op. Twee personen naderen zijn kamertje;.... neen, naast het zijne schijnt een ander vertrekje te wezen; — men gaat er binnen.

Een vervaarlijk geeuw — zulk een waarbij de geeuwer zich schrikkelijk uitrekt — treft het oor van den logeergast, en de woorden volgen al geeuwend: „Hé lekker, naar bed toe!”

Janssen houdt zich stil, want zie, dat was arg geheurig, krek asof ie d'r bij was; zeker sliepen doar de meides en was 't 'n planken beschotje dat zien kämerken afschei.

Onmiddelijk na de ontboezeming der geeuwster, klinkt het fluisterend — nogthans voor Janssen zoo duidelijk alsof hij er bij staat:

„Je moet niet zoo hard praeten, die man laeit hier naes en 't is zoo ehoorig.”

„Nou,” klinkt het antwoord — dat nu insgelijks op fluisterenden toon wordt gegeven, — „'k zou me voor zoo'n Gelderschen ham ook zeneren! In ieder geval wed ik dat ie al ronkt as 'n os.”

„Heb jij ewete dat onze lauï van zoo min benne?” fluistert het kindermisje.

„Nee, maar ze willen 't niet weten, zegt Sientje, „eigenlijk kan je 't wel zien.”

„Jae,” herneemt de jongste, „want van meet af heb ik ezaeid dat meheer zoo op de blikslaeger bij ons in Schevelinge laijkt.”

— „Ben je gek!”

— „Nee, en nou wil ik 'm toch raeis vraege of die geen famielje van meheer is. Haij dáér is 'n aeige neef.”

„Ze mosten zich schámen!” oordeelt de oudere dienstbode, maar voegt er ook bij: nou dat doen ze ook niet zuinig; toen dominie A. kwam van morgen, toen was ze met neefje gevlogen, noch eer dat domenie 'n voet binnen de kamer had.”

„Ze waere bang dat wellaui hoore zouwe dat haij ze neef en nicht noemde, maer, ik ep 'et tweemaal ehoord; en dat zait ie zoo gek; „hê hê, neef zait ie”, lacht het meisje.

De oudste lacht harder.

„Stil toch!” zegt de jongere.

„Wat kan 't mijn schelen!” herneemt de oudste, „dan hadden ze hun mooie nef maar op de lozeerkamer moeten liggen; maar zie je, die hadden ze kwazie niet. Mevrouw wou me maar wijs maken, dat 't 'n boer was daar ze vroeger altijd de boter van kregen en die z'n schaapies op drooge had; ze wou dien man, zei ze, de kosten van 'n lozement sparen en had 'm daarom het kamertje gegeven.”

„'t Is al 't minste wat je ebbe kan zoo'n Geldersche boer!” zegt de kleine, „en z'n praetel je ebt nooit zoo'n aekelig praete ehoord! — Waer is me mus? — O, dankie.” Na een oogenblik van stilte: „'t Zou wel aerdig weze as ie overmorge op meheers jaerdag bleef, jae 'k lachte me slap as ie aen de partaij moes zitten.”

„Ze benne d'r wat bang voor, hoorie!” verzekert Sientje,

„maar, toen ik van avond langs meheers kamer kwam, toen hoorde ik ook toevallig hoe hij hem beduidde dat ie overmorgen maar uitrukken moest; voor mijn part gaat hij al morgen, want, met z'n straathanden draagt ie emmers vol drek op de kleeijen, en fooijen, nou, daar lijkt ie wat naar.”

Gegeeuw! Gestommel! 't Verschuiven van een bedsteegordijn! Gekraak; tweede gekraak!

— „Nacht Aagchie!”

— „Sientje slaep well!”

Stilte!

Binnen Janssens vertrekje liggen de zondagsche kleeren op een stoel, de eigenaar er van bergt zich zelf in een vochtige bedstee.

VI.

DEN ANDEREN DAG.

Nog maar even waren de echtelieden van Middennesse beneden, of ook de Geldersche neef treedt de ontbijtkamer binnen. Hij was al 'n poar uurkes opgewêst en had moar vast 'n stroatje rondgelopen. — Nee, al te best gesloopen had ie niet, moar anders — 't bed was goed gewêst.

„Joawel, joawel, Janssen docht 'r wel oan dat de man die 'm de weg zou wiezen, over 'n half uurke kommen zou; 'n klein stukske brood zou ie vatten, moar anders — honger had ie geen spier, en — en — heur is, hie had gemeind dat ie bêter zou doen van nou moar afscheid te nemen; 't was veul gemakkelijker dat ie, noa alles gezien te hebben, van oavend moar op de spoor noar Delft goeng zitten, zie, dan was ie mergen in ens waar ie wêzen most, en — gaauwer weer thuus; zie, went hij verlangde toch ook.

Mijnheer de neef moest ook bekennen dat u eigenlijk zóó verstandiger deed, maar anders — dat 't hem hoogst

aangenaam zou geweest zijn, indien u 't nachtje er aangeknoopt en 't avondje nog — dood familiaar — „bij ons” had willen doorbrengen; in ieder geval moest u toch nog een boterhammetje nemen, men diende zich voor de reis te versterken, en mevrouw vindt alles precies als mijnheer, en gaat naar 't buffet, krijgt een stukje komijne kaas en presenteert het den neef, maar:

„Dank oe, nee dank oe.”

De cicerone wacht in den gang.

Het afscheid der wederzijdsche familie wordt binnens kamers regt hartelijk; van Middelnese zegt zelfs, dat hij neef een goeije reis wenscht; mevrouw hoopt dat neef de familie wél terug zal vinden en mijnheer voegt er nog bij:

„Als u soms van plan mogt veranderen, ons huis staat voor u open, hoe langer hoe liever; van de treinen dat weet u, die waarmee u gaan wilt naar Delft is om kwart voor achte.....”

„Dank oe wel..... kertier d'r over;” zegt Janssen, 'k het 'n buultje segoaren gekocht en doar steet 't allegoar op.”

„A juist, precies, maar — altijd beter een kwartier te vroeg dan 'n halve minuut te laat,” meent van Middelnese.

„Gezondheid! de vrede, en 't beste met oc kienders!” wenscht Janssen nogmaals, en — hij stapt den gang in.

't Is zeer toevallig: Juist kwam Sientje de kamer voorbij.

„Kom gij is hier, dern!” roept de vertrekkende logeergast, en, terwijl hij een gulden uit den zak haalt en die der naderbijkomende deerne in de hand stopt, voegt hij haar fluisterend toe: „'t Is geen ham en geen os — loat

oan oe kameroad moar is kieken, of ie op den blik sloager liekt."

Met een kleur als scharlaken, zegt Sientje: „Dank uwe wel!" Een laatst vaarwel wordt er tusschen de mannen gewisseld. Gelukkig! Janssen laat het „nêf" achterwege. Daar treedt hij met zijn geleider de straat op, en — terwijl de Gelderschman op 't vragen van den vreemdelingenbloedzuiger kortweg berigt: „Noar 't bosch en de zee!" wrijft van Middelnese zijn blanke handen, keert naar zijn ega terug en zegt vol verrukking:

„Boven verwachting! 't is alsof mij een steen van het hart is gevallen."

„Ja, ik dacht stellig dat hij ten minsten van avond terug zou komen," is 't antwoord van mevrouw, en ze voegt er nog bij: „'t Deed me erg veel genoegen, Charles, dat je de goeije man nog zoo'n beetje animeerde; dag lieve!"

Emilie geeft Charles een zoen.

„Hoor eens," herneemt de „lieve" die zich gaarne den zoen laat welgevallen, den zoen die hem verzekert dat hij wél heeft gehandeld: „hoor eens", er zijn standen, Emilie; familie of geen familie, zooveel men vernag moet men zijn stand bewaren, en men gooit hem alaanstonds te grabbel door zulke menschen in zijn huis te ontvangen; ik zeg, Emilie, daar zijn standen in de wereld, en, eenmaal op deze hoogte behoort men zich niet te verlagen."

Juist! er zijn standen in de wereld en men behoort zich niet te verlagen....

VII.

MAAR :

Ruim een jaar nadat Janssen van zijn uitstapje te huis is gekomen en aan zijn Saune van weinig anders dan van 't grootsche der zee heeft verhaald, met de bijvoeging alleen, dat ie niet kan begripen, hoe 'n mins die dukkels de groote zee ziet, kleingeestig kan wêzen, ruim een jaar na die thuiskomst, ontvangt de Betuwnaar tegen den avond een brief van den volgende inhoud :

Zeër Waarde en Hooggeachte Neef!

Terwijl wij ons steeds met het meeste genoegen den dag onzer eerste kennismaking herinneren, en ons met niet minder genoegen uw aangenaam bezoek ten onzent te binnen brengen, betreuren wij het inderdaad dat wij niet nogmaals de voldoening mogten hebben om u in onze woning te ontvangen. Hoe bijzonder uw komst ons op zich zelf ook verblijden zou, wij moeten u

echter ronduit verklaren, dat wij niet in staat zouden zijn, om u een voegzaam nachtleger aan te bieden. Weet, zeer waarde Neef, dat wij sedert ons laatste zamenzijn een andere en veel kleinere woning hebben betrokken. Een samenloop van omstandigheden — inzonderheid door de u bekende, laatste, en algemeene finantieele crisis veroorzaakt, — deed ons besluiten om tot deze en meer andere bezuinigingen over te gaan. De schrikbarende daling der effecten waarop ik vertrouwd, en tot aankoop waarvan ik zekere gelden gebruikt had, brengen mij zelfs in dezen oogenblik in de bitterste verlegenheid; zeer ongaarne zoude ik mij in dezen, tot iemand anders dan tot u wenden, die, behalve de familiebetrekking waarin u tot mijn vrouw staat, ons de bewijzen uwer sympathie zoo dikwijls en op het duidelijkst hebt geschonken. Ik neem dan de vrijheid, zeer Geachte Neef, om u beleefdelijk maar dringend te verzoeken, mij de som van tweeduizend vier honderd gulden tegen een, door U te bedingen interest te willen leenen en zoo mogelijk binnen drie dagen toe te zenden. De eer en het geluk mijner familie hangen in deze van uwe beschikking af. Stel mij wat ik u bidden mag niet te leur; verblijd mij met de toezending der gelden, en geloof dat ik altijd zal blijven Hooggeachte Neef!

's Hage 3 Nov. 18..

Uw zeer Dw. Dr. en Neef,
C. VAN MIDDELNESSE.

PS. Verzoeken onze hartelijke groeten aan uw waarde echtgenoot, onze nicht, en uw lieve kinderen.

En de Geldersche neef — hij ging is kuijeren en 't goeng krek in zien borst asof 'r twee oan 't kibbelen woaren; nee — joa — nee — joa!

Toen Janssen thuus kwiem vond moeder dat ie stil was. Véúr 't noar bed goan las ie 'n kapittel uut den Biebel. 's Nachts sliep ie gerust, en 's anderdoags — toen sloot ie twee pampierkies van duuzend, en vier van honderd in 'n brief, en schreef 'r de woorden bij:

„Met groete. Verzoeke kwitantie. In effect spik-
kuleere is gevaarlijk. In groote haast

Uw Dw. Dienaar:

B. 4 Nov. 18 ..

G. JANSSEN.

Zoo deed de Betuwsche neef, en van Middelnese — hij lachte toen hij die uitkomst ontving; en zijn gade — ach, ze kreeg zóó'n vreeselijke hoofdpijn dat zij inderdaad werk had om haar oogen naar boven te slaan.
